

NR
3

3.07
1989

biuletyn informacyjny

NSZZ ~~Solidarność~~ Zagłębia Miedziowego

Przepraszamy naszych czytelników, że edycja naszego biuletynu jest tak opóźniona i mogłoby się wydawać pozbawiona sensu. Jednakże traktujemy ten biuletyn także jako formę udokumentowania naszej działalności i dlatego postanowiliśmy wydać również zaległe numery, które bądź to nie ukazały się wcale, bądź w śladowej ilości.

W tym numerze powiemy jeszcze parę słów o strajku majowym, a ponadto o dwóch posiedzeniach Rady Pracowniczej KGHM, które swą tematyką dotyczyły spraw pracowniczych.

Zgodnie z obietnicą daną w biuletynie nr. 2 postaramy się odpowiedzieć na trzy zasadnicze pytania.

Po pierwsze czy coś wygraliśmy podczas majowego strajku ?

Biorąc pod uwagę etyczną stronę strajku - na pewno. Doszło do znaczącej integracji załogi. Był to bowiem wybitnie strajk załogi. Z tego też powodu uznano zasadność protestu i zapłacono za strajk oraz zagwarantowano nierepresjonowanie nikogo w przyszłości.

Jezeli zaś chodzi o sprawy ekonomiczne, to istnieje tu szereg uwarunkowań. Trzeba sobie jasno powiedzieć, że wszyscy rozbili sobie głowy o, nazwijmy to uwarunkowania zewnętrzne. Należy do nich zaliczyć przede wszystkim wybitnie wadliwy system finansowo-gospodarczy PRL-u oraz pozostałości stanu wojennego, a w tym głównie Uchwałę Nr. 2 RM. Miała ona służyć zwiększeniu wydobycia miedzi poprzez przeniesienie niektórych przywilejów z górnictwa węglowego. Jednakże podczas, gdy górnictwo węglowe otrzymuje dotację do ceny transakcyjnej i nie odprowadza podatku od wzrostu wynagrodzeń ponad próg podatkowy 40% - KGHM pozostaje tak zwanym przedsiębiorstwem samodzielnym. Należy tu podkreślić określenie tak zwanym.

Można przypuszczać, że KGHM jest chyba jednym z bardziej kontrolowanych, przez władze PRL, a zwłaszcza Ministra Finansów, przedsiębiorstwem w Polsce. Nie stać go w tej chwili chociażby na własny system płacowy - całkowicie odrębny od obowiązującego w górnictwie węglowym. W tych uwarunkowaniach musiałoby się to wiązać ze zmianą ustawodawstwa, a to leży w gestii Sejmu. Ponadto zysk tego

przedsiębiorstwa nie jest gwarantowany w skutek zmiennej koniunktury oraz rabunkowej wręcz polityki podatkowej rządu. Brak kontroli zakładu czy przedsiębiorstwa, a pośrednio ich załóg nad tym co się dzieje z wytworzonym przez nich produktem, przeczy pojęciu samodzielności, tak często używanemu przy okazji kolejnych reform.

W tych warunkach wynik strajku określony punktami 1 i 2 Porozumienia z dnia 89.05.10 należy uznać za wybitnie kompromisowy, chociaż daje on nam pewną wygraną w świetle wynegocjowanych, już po strajku, przez NSZZ "Solidarność" warunków. Otóż skutki podwyżek w całości przechodzą ponad 40% próg, a dotychczasowe wypłaty w formie "premił specjalnych", wolnych środków do progu 40% zostały utrzymane.

Ponadto w porównaniu do obietnic Ministra Finansów, spełnienia zadań określonych w punkcie 1.E początkowych postulatów z dnia 89.05.05 dotyczących "przeliczenia bazy środków na wynagrodzenia za 88 rok o kwoty z tytułu wprowadzenia nowych wielkości Karty Górnika od stycznia do lipca oraz podwyższonego deputatu węglowego za okres od stycznia do marca" - punkty 1 i 2 dają znacznie więcej. Tym bardziej, że obietnica ta nie została do dziś spełniona i nikt się szanse, iż będzie spełniona.

Oczywiście ostatecznie każdy oceni ile wygrał po fiszce, którą otrzyma, chociaż należy pamiętać o "echu" w nagrodach rocznych.

Drugim istotnym dla wszystkich zagadnieniem jest na ile strajk majowy służył różnym manipulacjom politycznym ?

Przyzwyczajaliśmy się już do tego, że gospodarka jest często w tym systemie ustrojowym używana jako instrument w różnego rodzaju rozgrywkach politycznych. W tle naszego strajku rozstrzygały się dwie zasadnicze sprawy.

Po pierwsze wybory do Sejmu i Senatu. Solidarność po "Okragłym Stole" miała być tą siłą polityczną i społeczną, która będzie mogła opanować nastroje, a swój autorytet stawiać jako gwarancję spokoju. Każdy więc protest, a zwłaszcza strajk stawiał "Solidarność" w sytuacji, w której jej wiarygodność spadała z powodu nie panowania nad nastrojami społecznymi. Należałoby jeszcze spytać przed kim ? Oczywiście najważniejsze w "Solidarności" są Komisje Zakładowe i one razem ze wszystkimi stanęły do strajku podejmując jednocześnie główny ciężar negocjacji, wobec znikomej aktywności FZZG. We wcześniejszych wypowiedziach stwierdziliśmy jednoznacznie, że właśnie FZZG dążyła do tego strajku. Należy zaznaczyć, iż także FZZG może być instrumentalnie traktowana, mimo często autentycznej działalności jej członków na terenie zakładów pracy.

Po drugie można przypuszczać, że rząd PRL chciał, w szybkim tempie, przeprowadzić reformę uwłaszczeniową w Polsce, a do tego konieczne były likwidacje nierentownych zakładów oraz neutralizacja potężnych ośrodków decyzyjno-administracyjnych w rodzaju tzw. struktur pośrednich. Strajki i protesty pracownicze mogłyby w efekcie ułatwić te operacje poprzez interwencje "z góry" i decyzje, na które nikt nie miałby wpływu. Dziś można stwierdzić, że do tego nie doszło chociaż należy przypuszczać, że uwłaszczenie w przyszłości stanie się zasadniczym elementem kolejnej próby reform ze strony rządu PRL.

Po trzecie wszystkie wszystkie w/w elementy osadzone były w sytuacji kompletnej dezinformacji. Otóż każdy ruch płacony na "węglu" stawia KHGM niejako przed faktem dokonanym i wydawałoby się błahe skutki dezinformacji lub wręcz nieinformowania nas, w sytuacji niejednokrotnego traktowania różnych branż górnictwa, stają się bardzo istotnymi.

Trzecim zagadnieniem jest stan realizacji porozumień postrajkowych.

W kilka dni po strajku otrzymaliśmy projekt Protokołu Dodatkowego Nr. 6. Po uzgodnieniu wszystkie strony podpisały go. Jednakże ze względu na próby likwidacji, przez dyrektorów niektórych zakładów, tzw. "premił specjalnych" czasowo wprowadzonych przed strajkiem, na wniosek Komitetów Organizacyjnych 15-go maja zwołano Komisję Górniczą i przekazano Dyrektorowi Generalnemu następujące oświadczenie:

Lubin dnia 1989.05.15

Dyrektor Generalny

KGHM w Lubinie

O Ś W I A D C Z E N I E

W dniu 89.05.15 zwołano na wniosek Komitetów Organizacyjnych NSZZ "Solidarność" posiedzenie Komisji Górniczej w sprawie sposobów realizacji porozumienia określonego Protokołem Uzgodnień z dnia 89.05.10.

Poszczególni przedstawiciele sygnalizują, że kwestią sporną jest koncepcja wypłat określonych punktami 1 i 2 porozumienia kosztem wolnych środków do progu 40%, wypłacanych dotychczas w formie specjalnych premii miesięcznych. Jednocześnie zwrócono uwagę, że w różnych zakładach współczynnik określający wysokość tych premii nie jest jednakowy.

Komisja Górnicza NSZZ "Solidarność" stoi na stanowisku, że realizacja pp. 1 i 2 Protokołu Uzgodnień z dnia 89.05.10 nie powinna być dokonana kosztem wcześniej podjętych ustaleń mających na celu wypłatę środków na wynagrodzenia do progu 40%.

Ustalenia pomiędzy dyrektorami poszczególnych zakładów, a organizacjami związkowymi w sprawie uruchomienia specjalnych premii zostały podjęte na skutek braku rozwiązań systemowych wynikających z "Okrągłego Stołu", a dotyczących zasad wynagradzania w górnictwie.

Pragniemy podkreślić, że wspomniany wyżej Protokół Uzgodnień nie jest rozwiązaniem systemowym, a jedynie tymczasowym, co jest zaznaczone w punkcie 14 tego protokołu.

W związku z powyższym postulujemy utrzymać wypłatę premii dodatkowych z tytułu środków na wynagrodzenia do wysokości progu 40%, a ponadto wprowadzenie postulowanych w pp. 1 i 2 porozumienia z dnia 89.05.10, podwyżek stawki i premii.

Jednocześnie zadamy od Dyrektora KGHM wyliczenia skutków takiego rozwiązania przy założeniu utrzymania wypłat z zysku na dotychczas przewidywanym poziomie.

Za NSZZ "Solidarność"
Komisja Górnicza
Zagłębia Miedziowego
przewodniczący Władysław Grocki

W następstwie 22-go maja otrzymaliśmy wyjaśnienie Dyrektora Ekonomicznego KGHM, że "zakłady samodzielnie wykorzystują środki na wynagrodzenia w uzgodnieniu z zakładowymi organizacjami związkowymi do wysokości progu 40%. Natomiast wypłata z tytułu wprowadzenia protokołu dodatkowego nr 6 oraz premii zgodnie z ustaleniami pp. 1 i 2 protokołu uzgodnień w sprawie realizacji postulatów zgłoszonych 89.05.05 odbywać się będzie ponad powyższy próg. Zasada ta jest realizowana przy założeniu utrzymania wypłat nagród z zysku na dotychczas przewidywanym poziomie."

Oczywiście, jak wspomnieliśmy wyżej, tu należy szukać jakiegś wygranej. W przeciwnym razie należałoby sądzić, że strajk przyniósł coś co już było. Ostatecznie premie zostały utrzymane, a protokół dodatkowy nr 6 w swych skutkach przekroczył próg 40% o około 23%, co zgodnie z oświadczeniem dyrekcji stawiało budżet kombinatu na poziomie zera.

18-go maja otrzymaliśmy do zaopiniowania projekt "szczegółowych zasad wynagradzania", do którego zgłosiliśmy następujące uwagi:

1. Postulujemy by realizacja pp. 1 i 2 Protokołu Uzgodnień z dnia 89.05.10 odbyła się przy założeniu, że nie będą pracownikom obniżane kategorie zaszerzegowania oraz inne ruchome składniki płac.

2. W punkcie 2 w/w szczegółowych zasad określić należy wysokość podwyżki premii regulaminowej (t.j. podwyżka o 30%).

3. Podpunkt 2 punktu 3-go należy rozumieć, że chodzi o dniówkę z taryfikacji.

4. Postulujemy zastąpić tabelę stawek określoną w punkcie 3 załącznika nr 1 dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych na powierzchni (w 42 godzinny tygodniu pracy), tabelą określoną w punkcie 2 tego załącznika. (uwaga ta dotyczyła zakładów zaplecza)

Jezeli chodzi o realizację punktu 5 Protokołu Uzgodnień z dnia 89.05.10, a dotyczącego poinformowania załóg o płacach wybranych grup pracowniczych, to Dyrektor Generalny polecił dyrektorom poszczególnych zakładów realizację tego uzgodnienia. W gestii Komitetów Organizacyjnych jest sprawdzenie rzetelności i sposobu przedstawienia tych danych.

Jednocześnie otrzymaliśmy kopię wystąpienia Dyrektora Generalnego do Ministra Finansów z dnia 89.05.22 o wyłączenie wzrostu wynagrodzeń zgodnie z punktem 10 postulatów.

Nie otrzymaliśmy też żadnych sygnałów o ewentualnych represjach. Dlatego należy sądzić, że punkt 7 oraz punkt 6 dotyczący zapłaty za strajk zostały dotrzymane.

Czekamy więc do końca czerwca na projekt porozumienia płacowego i odpowiedź Ministra Finansów.

Ważnym wydarzeniem ostatnich dni była sprawa zatwierdzenia przez Zebranie Delegatów Samorządu KGHM bilansu za 1988 rok oraz podziału zysku.

Stosowne materiały zostały przekazane Komisji Górniczej NSZZ "Solidarność" na tydzień przed zebraniem Rady Pracowniczej KGHM. Tak krótki termin był przedmiotem krytycznych uwag naszych przedstawicieli w czasie obrad, na które byliśmy zaproszeni. Do wielu bowiem problemów nie zdołaliśmy się w tym czasie ustosunkować, tym bardziej, że wymagało to konsultacji z Komitetami Organizacyjnymi NSZZ "Solidarność" w zakładach pracy.

Odczytaliśmy i złożyliśmy na ręce przewodniczącego Rady nasze stanowisko, którego treść zamieszczamy na stronie następnej. Należy dodać jedynie, że, pomimo szeregu uwag, nie kwestionowaliśmy bilansu za 1988 rok. Podyktowane to było zaufaniem do pracy biegłych i koniecznością szybkiego wypłacenia wyrównań nagród z zysku za 88 rok.

Lubin, dnia 1989.06.08

STANOWISKO

NSZZ "Solidarność" Komisji Górniczej Zagłębia Miedziowego
w sprawie podziału zysku oraz rozliczeń scentralizowanych
z tytułu rozliczeń wyniku finansowego i funduszu rozwoju za 1989 rok

1. Procentowy udział wypracowanego zysku ogółem w części
przeznaczonej na fundusz rozwoju i jego wpływ na kształtowanie się
globalnych kwot nagród z funduszu załogi.

Pozostały zysk do podziału ogółem - 79.105.554 tys zł
z tego :

-odpis na fundusz rozwoju (72.1%)	-	57.018.053
w tym ulgi podatkowe	-	10.809.886
-odpis na fundusz załogi (25.5%)	-	20.213.581
w tym na nagrody	-	15.811.264

Znaczny udział procentowy odpisów z zysku na fundusz rozwoju niemal w całości przeznaczony jest na:

-finansowanie środków obrotowych	-	23.500.000 tys zł
-finansowanie inwestycji	-	32.941.061
w tym udział inwest. wspóln.	-	1.786.487

Wnioski :

A. Materiałochłonność w zakładach KGHM jest bardzo wysoka - wynosi ca. 30% kosztów eksploatacyjnych, stąd też zachodzi konieczność przeznaczenia znacznej części wypracowanego zysku na zasilanie funduszu statutowego w środkach obrotowych z przeznaczeniem na finansowanie zapasów.

B. Zasilanie funduszu rozwoju z wypracowanego zysku na finansowanie inwestycji (31.154.574 tys zł) jest zgodne z zasadami finansowym i systemem ekonomicznym.

Brak szczegółowej analizy potrzeb ekonomicznych w zakresie inwestycji zakładów KGHM, nie pozwala ustosunkować się w jakiej wysokości winne być ponoszone uzasadnione globalne odpisy z tyt. zysku na te cele.

C. Na wielkość dokonanych odpisów z zysku z przeznaczeniem na fundusz rozwoju, niewątpliwy wpływ wywiera w zapasach środków obrotowych, pozycja zapasów - produkcja niezakończona - 56.2 mld zł.

D. Skoncentrowanie się oraz podjęcie działań w skali KGHM w kierunku zmniejszenia nadmiernej materiałochłonności, wydłużających się cykli inwestycyjnych, umiejętnie prowadzona polityka ekonomiczna produkcji w toku, winne przynieść porządane oszczędności, a w konsekwencji zwiększenie środków m.in. na zwiększenie odpisów na fundusz załogi.

2. <u>Ulgi podatkowe</u>	-	11.058.374 tys zł
w tym :		
-na zwiększenie f. rozwoju	-	10.809.886
-na zwiększenie zysku do podziału	-	248.508

Stwierdza się niekorzystną proporcję udziału procentowego funduszu rozwoju i funduszu zysku w ulgach podatkowych ogółem odpowiednio 97% i 3%.

3. NSZZ "Solidarność" akceptuje politykę dofinansowania z funduszu załogi ZFS i ZFM, zastrzeżenia budzi wielkość tego dofinansowania w wysokości 4.5 mld zł.

4. Wyjaśnienia wymaga kwota 1.5 mld zł. przeznaczona na tzw. "Inne cele".

5. NSZZ "Solidarność" opowiada się wstępnie za I-wszym wariantem podziału funduszu załogi w części przeznaczonej na nagrody.

6. NSZZ "Solidarność" wnioskuje o ustalenie max. pułapu nagród indywidualnych dla Kierownictwa Zakładów KGHM w oparciu o bazę średniej nagrody pracowników o najwyższym współczynniku korekty.

Do wiadomości:

1. Rada pracownicza KGHM
2. Komitety Organizacyjne NSZZ "Solidarność"

Za NSZZ "Solidarność"
Komisja Górnicza
Zagłębia Miedziowego
Władysław Grocki

Przed Zebraniem Delegatów Komisja Górnicza NSZZ "Solidarność" zebrała się w sprawie szczegółowego określenia punktu 5-go powyższego stanowiska. Postanowiono nie wydawać opinii. Natomiast Zebraniu Delegatów przedstawiono wyciąg z protokołu, którego treść zamieszczamy na następnej stronie.

Warty odnotowania jest fakt, że nie po raz pierwszy tygodnik "Polska Miedź" przekłamała informacje przekazaną przez Komisję Górniczą, która w tym konkretnym przypadku opowiada się za argumentacją wariantu pierwszego, a nie za tym wariantem.

Lubin, dnia 1989.06.16

Wyciąg z protokołu posiedzenia Komisji Górniczej
NSZZ "Solidarność"

Zebrani w dniu 1989.06.16 na posiedzeniu Komisji Górniczej NSZZ "Solidarność" Zagłębia Miedziowego przedstawiciele niżej wymienionych Komitetów Organizacyjnych i Komisji Zakładowych NSZZ "S" po przeanalizowaniu czterech wariantów podziału funduszu załogi za rok 1988 przedstawili swoje stanowisko co do poszczególnych wariantów :

1.	HM "Głogów"	-wariant I
2.	ZG "Polkowice"	-wariant I
3.	ZG "Rudna"	-wariant I
4.	ZG "Lubin"	-wariant I
5.	ZG "Sieroszowice"	-wariant III
6.	ZG "Konrad"	-wariant III
7.	ZRG "Lubin"	-wariant III
8.	ZNM "Polkowice"	-wariant III
9.	Zakład Doświadczalny	-wariant III
10.	Zakład Transportu	-wariant III
11.	ZBK "Lubin"	-wariant III

W każdym przypadku zastrzeżenia dotyczyły Zarządu. Postanowiono przyjąć projekt Rady Pracowniczej KGHM (tj. Zarząd i OSRG - współczynnik 1, pozostali jak zakłady zaplecza).

Jednocześnie obecnemu przedstawicielstwu Komisji Górniczej NSZZ "S" Zagłębia Miedziowego odpowiada argumentacja wariantu I-ego mająca na celu uwzględnienie udziału w zysku przedsiębiorstwa oraz zachowania właściwych relacji płacowych dla wybranych grup pracowniczych w poszczególnych zakładach.

Za konieczne uważamy opracowanie systemu wartościowania pracy, który pozwoliłby zachować te relacje. Podjęliśmy też prace nad stworzeniem takiego systemu dla czterech kopalń. Do końca miesiąca września wyniki zostaną przedstawione dyrekcji KGHM.

Ponadto uważamy, że na dzień dzisiejszy obiektywny podział jest praktycznie niemożliwy. Przy obecnym bowiem stanie gospodarki i systemu finansowo-ekonomicznego brak jest podstaw do wytonienia odpowiednich wskaźników techniczno-ekonomicznych dla zakładu. Jednak zgadzamy się co do tego, że takie wskaźniki stanowić powinny podstawę podziału wszystkich środków z funduszu scentralizowanego.

Do wiadomości

1. Zebranie Delegatów Samorządu KGHM
2. Komitety Organizacyjne NSZZ "Solidarność"

Przewodniczący
NSZZ "Solidarność"
Komisja Górnicza
Zagłębia Miedziowego
Władysław Grocki

W trakcie Zebrania Delegatów Samorządu KGHM także najwięcej kontrowersji wzbudził podział funduszu załogi w części przeznaczanej na nagrody. Ostatecznie przyjęto I wariant podziału nagród z zysku za 88 rok oraz, na okres I kwartału, I wariant podziału zaliczki z zysku za 89 rok.

W sierpniu ubiegłego roku przez płot okalający szyb zachodni ZO "Rudna", przeskoczył Władek Grocki by rozpocząć strajk solidarnościowy z górnikami Górnego Śląska i stoczniovcami wybrzeża. W kieszeni miał postulaty, które pragniemy Wam dziś przypomnieć. Jakże były inne od tych z ostatniego strajku. Ile z nich dziś mamy sami osądzić.

1. Żadamy przywrócenia legalnej statutowej działalności dla NSZZ "Solidarność" zagwarantowanej w Konstytucji PRL i Międzynarodowych Paktach Praw Człowieka.
2. Żadamy wysuwania na kierownicze stanowiska ludzi jedynie na podstawie ich kwalifikacji, a nie w oparciu o partyjną rekomendację.
3. Żadamy dostosowania płacy górników do trudu wykonywanego zawodu
 - żadamy dniówkowych stawek osobistego zaszeregowania od 4000-7500zł.
 - żadamy likwidacji akordowego systemu w całym górnictwie i wprowadzenia płac dniówkowych.
 - żadamy uchwalenia w Sejmie, ustawy wiążącej w sposób automatyczny płacy ze wzrostem cen i wysokości inflacji.
 - przeprowadzić w Sejmie weryfikację systemu opodatkowania przedsiębiorstw
 - ustalić płace realne pracowników powierzchni na wysokości zarobków obecnych od poniedziałku do piątku bez nadgodzin i dni świątecznych.
4. Domagamy się prawa do samostanowienia o swoim zakładzie pracy.
5. Żadamy zaprzestania represji za działalność społeczno-polityczną i zadośćuczynienie krzywdom dotychczas represjonowanym.
6. Żadamy rozwiązania warunków bytowych dla ludzi zatrudnionych poza sferą produkcyjną: nauczycieli, pracowników służby zdrowia i innych.
7. Żadamy zasadniczej zmiany polityki wobec rolników, a zwłaszcza zniesienia wszelkiego monopolu państwa na skup produktów rolnych i mięsa oraz uwzględnienia wszelkich propozycji zgłoszonych przez komisję Rzeszowsko-Ustrzycka z 1981r.
8. Żadamy przywrócenia szacunku między pracownikiem a pracodawcą.
9. Żadamy ustanowienia takiej ustawy emerytalnej, która automatycznie uwzględniłaby realny poziom inflacji.
10. Żadamy generalnego rozwiązania spraw ochrony środowiska oraz ochrony życia i zdrowia. W tym celu domagamy się powołania dwóch niezależnych komisji badawczych z udziałem naszych przedstawicieli oraz podania do publicznej wiadomości norm i wyników tych badań.
12. Żadamy zapewnienia bezpieczeństwa komitetowi strajkowemu i strajkującym oraz zapłaty za czas strajku jak za pracę.

W następnym numerze biuletynu między innymi sprawozdanie z posiedzenia Międzyzakładowego Komitetu Organizacyjnego oraz jego uchwały, a także komentarz na temat zagrożeń jedności w NSZZ "Solidarność"

Szczęść Boże !